

UCZELNIE I SZTUKA REKTORSTWA

Doświadczenia i refleksje
Jerzego Woźnickiego

opracowanie

Elżbieta Piotrowska-Albin, Krzysztof Sobczak

UCZELNIE I SZTUKA REKTORSTWA

Doświadczenia i refleksje
Jerzego Woźnickiego

opracowanie

Elżbieta Piotrowska-Albin

Krzysztof Sobczak

Zamów książkę w księgarni internetowej

proinfo.pl
księgarnia internetowa

Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez Fundację Rektorów Polskich

Wydawca
Agata Jędrasik

Redaktor prowadzący
Grażyna Polkowska-Nowak

Opracowanie redakcyjne
Sylwia Wiśniewska

Zdjęcie na okładce
Dariusz Budzyński

Łamanie
Andrzej Gudowski

Ta książka jest wspólnym dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy, byś przestrzegał przysługujących im praw. Książkę możesz udostępnić osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie publikuj jej w internecie. Jeśli cytujesz fragmenty, nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. A jeśli musisz skopiować część, rób to jedynie na użytek osobisty.

The logo for 'prawolubni' features the word in a lowercase, serif font with a small heart above the 'i'. Below the text is a decorative horizontal line with a wavy, scalloped pattern.

SZANUJMY PRAWO I WŁASNOŚĆ
Więcej na www.legalnakultura.pl
POLSKA IZBA KSIĄŻKI

© Copyright by
Wolters Kluwer Polska SA, 2017

ISBN: 978-83-8107-516-9

Dział Praw Autorskich
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
tel. 22 535 82 19
e-mail: ksiazki@wolterskluwer.pl

www.wolterskluwer.pl
księgarnia internetowa www.profinfo.pl

Spis treści

Profesor Jerzy Woźnicki – reformator uczelni i szkolnictwa wyższego	7
--	---

CZĘŚĆ PIERWSZA WYWIADY Z 2016 ROKU

1. Ścieżka edukacyjna: szkoła i uczelnia – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	17
2. Wydarzenia marcowe 1968 roku w Warszawie – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	41
3. „Solidarność” podziemna na tle tradycji i misji Politechniki Warszawskiej – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	54
Misja Politechniki Warszawskiej	65
4. Integracja uczelni i środowiska rektorów: KRASP i FRP, Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 roku – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	69

5. Studenci, masowość i jakość studiów – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	112
6. Ustrój i modele uczelni – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	147
7. Zarządzanie uczelnią: sztuka rektorstwa – rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak	185

CZĘŚĆ DRUGA WYWIADY Z LAT 2010–2015

1. Dwie drogi – jedna ślepa uliczka – rozmawia Joanna Kosmalka	203
2. Superuniwersytety na start – rozmawiają Adam Leszczyński i Aleksandra Pezda	210
3. Autonomia w warunkach konkurencji – rozmowa prof. Andrzeja K. Koźmińskiego z prof. Jerzym Woźnickim	217
Słabości debaty publicznej	217
O uniwersytecie i szkolnictwie wyższym	222
Kto ma władzę nad uczelnią?	228
4. Ilość nie nadrobi jakości – rozmawia Jolanta Ojczyk	234
5. Lepszy niż Zachód – rozmawia Urszula Mirowska-Łoskot	240
6. Nowa ustawa do roku 2018 – rozmawia Piotr Kieraciński	250

Profesor Jerzy Woźnicki **– reformator uczelni i szkolnictwa wyższego**

Profesor Jerzy Woźnicki to człowiek szczególny – uczony, specjalista w dyscyplinie „elektronika” w dziedzinie nauk technicznych oraz w dyscyplinie „nauki o polityce publicznej” w dziedzinie nauk społecznych, wieloletni dziekan i rektor Politechniki Warszawskiej, ale także osoba wyjątkowo zasłużona w tworzeniu mechanizmów oraz struktur funkcjonowania i współdziałania polskich uczelni i ich rektorów, a ponadto inicjator i główny autor obowiązującego obecnie prawa o szkolnictwie wyższym, aktywnie zaangażowany w prace nad kolejną jego wersją.

W roku ukazania się tej książki obchodzi 70. urodziny (urodził się 22 maja 1947 roku), ale nie jako emeryt, tylko jako urzędujący przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, który z tej pozycji uczestniczy, zgodnie z ustawą, w ustalaniu polityki państwa w sprawach szkolnictwa wyższego, nauki i innowacyjności. Obszar jego osobistego działania to tworzenie wizji i strategii oraz odpowiedniego do nich prawa dla „uniwersytetów XXI wieku”.

Dzisiaj szerszej publiczności jest zapewne bardziej znany ze swej aktywności „systemowej” i „legislacyjnej” oraz działań w strukturach związanych z modelem i organizacją szkolnictwa wyższego. Podkreśla, że jest inżynierem i profesorem nauk technicznych, co jednak harmonijnie łączy ze swą działalnością badawczą i edukacyjną oraz uznaną pozycją naukową w obszarze nauk społecznych. Jako student (w 1968 roku), a następnie jako nauczyciel akademicki PW (w latach 1981–1984) brał czynny udział w działaniach na rzecz obrony praw i wolności w życiu publicznym, w strajkach, protestach i działalności podziemnej „Solidarności” w stanie wojennym. Dowiadujemy się o tym z tej książki.

Jest człowiekiem, który nie traci nadziei, wierzy w potęgę wiedzy, wykazuje się determinacją, a nawet walecznością na rzecz osiągnięcia celów oraz obrony zasad i wartości.

Profesor Jerzy Woźnicki ukończył elektronikę na Politechnice Warszawskiej. Jak wspomina, wszystko to trochę dzieło przypadku. Renomowane warszawskie liceum ukończył z doskonałymi ocenami z przedmiotów ścisłych, zdecydował więc, by zdawać na kierunek techniczny, na który najtrudniej było się dostać, ale potem nie był pewien, czy chce być tylko elektronikiem. Od ukończenia w 1973 roku studiów doktoranckich w Instytucie Fizyki Politechniki Warszawskiej pracuje na Wydziale Elektroniki i Technik Informatycznych (wcześniej na Wydziale Elektroniki) tej uczelni, gdzie przeszedł wszystkie szczeble kariery naukowej – od asystentury do stanowiska profesora zwyczajnego. Zakres jego zainteresowań naukowych obejmuje w dziedzinie nauk technicznych: optoelektronikę i fotonikę obrazową oraz narzędzia IT z tym związane. Z czasem doszła do tego działalność badawcza w dziedzinie nauk społecznych, która obejmuje: problematykę zarządzania uczelniami, systemowe uwarunkowania działania szkół wyższych, jak również zagadnienia rozwoju sektora wiedzy, a w tym zagadnienia polityki edukacyjnej, naukowej, rozwoju społeczeństwa informacyjnego, społeczeństwa wiedzy i gospodarki opartej na wiedzy. Dokonania i osiągnięcia naukowe w tych obszarach sprawiły, że stał się uznanym ekspertem

w zakresie badań nad polityką publiczną. W ślad za tym został twórcą temu poświęconej nowej dyscypliny naukowej.

Aktywność naukowa Profesora związana z badaniami nad szkolnictwem wyższym miała cały czas ścisły związek z praktyką w tej dziedzinie. W latach 1984–1987 pełnił funkcję zastępcy dyrektora Instytutu, a od 1987 roku jest kierownikiem Zakładu – obecnie Fotoniki Obrazowej i Mikrofalowej. W latach 1990–1996 zajmował stanowisko dziekana Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych oraz przewodniczącego Senackiej Komisji do spraw Organizacji PW. Został wtedy głównym autorem nowego statutu tej uczelni. W latach 1996–2002 był rektorem Politechniki Warszawskiej. W czasie pełnienia tej funkcji znacząco zreformował tę uczelnię. Zaangażował się także w działalność na rzecz powołania nowych form i struktur współdziałania uczelni różnych typów. Najpierw działał w ramach Konferencji Rektorów Polskich Uczelni Technicznych, której był przewodniczącym. Następnie został, wspólnie z rektorem Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. Aleksandrem Kojem, inicjatorem powstania i współtwórcą Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Barwnie opowiada w jednym z rozdziałów tej książki o tym, jakich zabiegów musiał używać, by pogodzić zróżnicowane interesy w tym procesie oraz nie zawsze do siebie pasujące, a nawet jawnie sprzeczne oczekiwania rektorów różnych grup uczelni. Po utworzeniu KRASP został jej wiceprzewodniczącym, a potem przewodniczącym. Przez 18 lat był członkiem prezydium (poczynając od 1997 roku), a jednocześnie przez większość czasu przewodniczącym Komisji do spraw Organizacyjnych i Legislacyjnych Konferencji Rektorów. Był także przedstawicielem KRASP i członkiem Rady w Konfederacji Konferencji Rektorów Krajów Unii Europejskiej (CEURC) oraz Konferencji Rektorów Europejskich (CRE), a od 2000 roku współzałożycielem działającego do dzisiaj Europejskiego Stowarzyszenia Uniwersytetów (EUA).

Profesor Jerzy Woźnicki był między innymi ekspertem rządowym i ekspertem do spraw szkolnictwa wyższego Rady Europy oraz UNESCO, koordynatorem Programu Reformy Szkolnictwa Wyz-

sze go i Badań Naukowych w Instytucie Spraw Publicznych, jak również: wiceprzewodniczącym Narodowej Rady Integracji Europejskiej (przewodniczącym *ex officio* był premier), członkiem Rady Konsultacyjnej przy Ministrze Łączności i Rady Fundacji Centrum Innowacji FIRE, członkiem Komitetów Polskiej Akademii Nauk (m.in. Komitetu Elektroniki i Telekomunikacji, Komitetu Prognoz Polska 2000 Plus, Komitetu Naukoznawstwa), członkiem Zarządu Polskiego Komitetu Optoelektroniki oraz członkiem Konwersatorium Ekonomicznego organizowanego przez Instytut Nauk Ekonomicznych Polskiej Akademii Nauk. Był także członkiem Rady Naukowej Instytutu Technologii Próźniowej. Wchodził w skład Prezydium Zarządu Sekcji Polskiej SPIE. W 1995 roku został członkiem (*senior member*) The Institution of Electrical Engineers (IEE). Wizytował amerykańskie firmy elektroniczne oraz uniwersytety w kilkudziesięciu krajach Europy, Ameryki Północnej i Dalekiego Wschodu.

Mimo licznych zajęć przez cały ten okres nie słabło zaangażowanie prof. Jerzego Woźnickiego w działania na rzecz tworzenia lepszych warunków dla funkcjonowania polskich uczelni. Był delegatem KRASP do międzyresortowego zespołu do spraw systemu finansowania szkolnictwa wyższego powołanego przez Ministra Finansów i Ministra Edukacji Narodowej, członkiem Rady Konsultacyjnej do spraw Reformy Edukacji Narodowej działającej w MEN oraz członkiem Zespołu doradczego przy MEN w sprawach sposobów finansowania badań naukowych w uczelniach.

Profesor przewodniczył także Zespołowi Prezydenta RP do spraw przygotowania projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, którego stał się głównym autorem. Był następnie pełnomocnikiem Prezydenta w pracach parlamentarnych nad tą ustawą, która weszła w życie w 2005 roku. Wspomina te prace, w które włożył wiele czasu i wysiłku, z satysfakcją, ale też nie ukrywa, że projekt miał wielu przeciwników. Szczególnie że Sejm w kadencji 2001–2005 był bardzo rozdrobniony, a ponadto od pewnego momentu rząd nie miał już w nim większości. Koalicję potrzebną do uchwalenia nowej regulacji prof. Woźnicki or-

ganizował w dużym stopniu osobiście, ustawa została uchwalona pod koniec kadencji, a poprawki Senatu były przyjmowane przez Sejm na ostatnim posiedzeniu przed rozwiązaniem parlamentu. Profesor Jerzy Woźnicki nie kryje satysfakcji z tej wyczerpującej pracy, w której pozytywne zakończenie – jak mówi – niewiele wierzowało. A tymczasem udało się doprowadzić do uchwalenia nowoczesnej wtedy ustawy deregulującej system, integrującej w jednym dokumencie cztery akty rangi ustawowej, bardzo dobrze przyjętej przez środowisko, stwarzającej dobre warunki do funkcjonowania szkół wyższych zarówno publicznych, jak i niepublicznych. Profesor narzeka jednak, że kolejne nowelizacje zawierające liczne „nadregulacje” istotnie ją zepsuły, a przede wszystkim nadmiernie zbiurokratyzowały to prawo. Dlatego jest aktywny we wspieraniu trwających właśnie prac nad nową wersją ustawy, co sam wnioskował w „Programie rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 roku”, opracowanym dla KRASP pod jego kierunkiem.

Za swój wielki osobisty sukces prof. Jerzy Woźnicki uważa wprowadzenie do ustawy z 2005 roku Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich.

Ustawa weszła w życie, a Profesor pozostawał aktywny na rzecz doskonalenia otoczenia prawnego nauki i szkolnictwa wyższego. W okresie 2007–2013 był członkiem zespołów działających w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, między innymi Zespołu do spraw Opracowania Założeń Reformy Systemu Nauki oraz Założeń Reformy Systemu Szkolnictwa Wyższego, Forum Ekspertów MNiSW, a ponadto Zespołu do spraw zmian przepisów prawnych w zakresie szkolnictwa wyższego. Uczestniczył w tych pracach, ale dystansuje się od części przyjętych w tym okresie, mimo sprzeciwu środowiska, zmian w ustawie. Dlatego wspiera teraz prace nad nowym prawem o szkolnictwie wyższym.

Profesor Jerzy Woźnicki był przewodniczącym i członkiem wielu komitetów naukowych lub programowych konferencji i sympozjów, pomysłodawcą i realizatorem licznych przedsięwzięć na rzecz rozwoju szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Jednym z nich stała

się jego inicjatywa, podjęta w 2001 roku przez kilkudziesięciu rektorów – członków KRASP, dotycząca utworzenia Fundacji Rektorów Polskich, a następnie Instytutu Społeczeństwa Wiedzy, które działając wspólnie pod kierunkiem Profesora, ustanowiły *think tank* o wysokiej pozycji, rozpoznawalnej w świecie i uznanej placówki badań nad szkolnictwem wyższym.

Oprócz tego prof. Woźnicki był nieustannie aktywny na innych polach w sferze akademickiej. W latach 1996–2002 przewodniczył Jury Nagród Siemens, w latach 2003–2006 – Komitetowi „Polska w Zjednoczonej Europie” przy Prezydium Polskiej Akademii Nauk. W latach 2006–2008 kierował Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw Mobilności i Karier Naukowych działającym w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W latach 2006–2010 był członkiem Rady Programowej Polskiego Radia S.A.

Obecnie prof. Jerzy Woźnicki jest przewodniczącym Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członkiem Rady Narodowego Kongresu Nauki i przewodniczącym Zespołu do spraw ustroju i zarządzania w szkolnictwie wyższym Rady NKN. Przewodniczy Komisji do spraw Strategicznych Problemów Szkolnictwa Wyższego KRASP.

Od 2015 r. jest członkiem Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk (The European Academy of Sciences and Arts) zakwalifikowanym do Sekcji V „Nauki Społeczne, Prawo, Ekonomia”. Przewodniczy Kapitułemu Konkursu Liderów Zarządzania Uczelnią LUMEN. Z ramienia KRASP jest członkiem Sektorowej Rady do spraw Kompetencji Sektora Finansowego. Jako Prezes Zarządu Fundacji Rektorów Polskich i dyrektor Instytutu Społeczeństwa Wiedzy kieruje pracami Centrum Analiz i Dialogu FRP. Jest także członkiem, w kolejnej drugiej kadencji, Komitetu Etyki w Nauce działającego przy Prezydium PAN.

Zainicjował, organizuje i osobiście prowadzi działalność szkoleniowo-dyskusyjną FRP w zakresie zarządzania strategicznego, adresowaną do wyższej kadry kierowniczej uczelni, w tym między innymi tzw. Szkoły dla rektorów oraz Szkoły dla kanclerzy i wicekanclerzy (w latach 2005–2016 odbyło się 18 Szkół, którymi profesor kierował osobiście), organizowanych w ramach partnerstwa stra-

tegicznego z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich w ustanowionym na wniosek Profesora „Programie Stałych Przedsięwzięć FRP w systemie doskonalenia kadr kierowniczych uczelni akademickich”.

Jest pomysłodawcą i współautorem kodeksu „Dobre praktyki w szkołach wyższych”. W latach 2009–2010 przewodniczył Komitetowi Sterującemu i Zespołowi Wykonawców w pracach FRP-ISW nad przygotowaniem projektu środowiskowego „Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego: 2010–2020”, popartego następnie między innymi przez KRASP, KRZaSP, RGNiSW oraz przyjętego przez Forum Ekspertów MNiSW za projekt bazowy w pracach Ministerstwa nad „Programem rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 roku”. W latach 2011–2012 działał jako członek Zespołu do spraw nowych dyscyplin naukowych, jedyny powołany spoza grona członków Centralnej Komisji. Jest wnioskodawcą utworzenia i ekspertem, a także autorem opisu dla Centralnej Komisji nowej dyscypliny „nauki o polityce publicznej”. Przewodniczył Komitetowi Sterującemu i Zespołowi wykonawców w ramach zrealizowanego w kadencji 2012–2016 projektu dla KRASP „Program rozwoju szkolnictwa wyższego do 2020 r.”, dotyczącego rozwinięcia wybranych treści projektu środowiskowego „Strategii rozwoju szkolnictwa wyższego 2010–2020”, z uwzględnieniem krajowych i zagranicznych instytucjonalnych uwarunkowań działania uczelni. W latach 1999–2008 był członkiem International Editorial Board periodyku naukowego „Higher Education in Europe” wydawanego przez UNESCO European Center for Higher Education. Od 2003 roku jest przewodniczącym Rady Programowej Miesięcznika „Forum Akademickie” (obecnie Rady Patronackiej).

Profesor Jerzy Woźnicki był recenzentem wielu rozpraw doktorskich i habilitacyjnych w dyscyplinach: elektronika, nauki o polityce, ekonomia, nauki o zarządzaniu. Był też promotorem w kilku przewodach doktorskich w dyscyplinie elektronika, a także rozprawy doktorskiej w dyscyplinie nauki o zarządzaniu w dziedzinie nauk ekonomicznych.

Jest autorem około 60 publikacji naukowych o tematyce technicznej, w tym monografii *Podstawowe techniki przetwarzania obrazu* (1996) oraz ponad 120 publikacji dotyczących zarządzania i systemowych uwarunkowań działania szkolnictwa wyższego, polityki edukacyjnej i naukowej, w tym opracowania *Uczelnie akademickie jako instytucje życia publicznego* (2007), wydanego w 2009 roku też przez UNESCO-CEPES pt. *The University as an Institution of Public Domain: The Polish Perspective*. Jest autorem raportów i ekspertyz dotyczących szkolnictwa wyższego, między innymi dla Komisji Europejskiej, UNESCO i Europejskiego Centrum Szkolnictwa Wyższego UNESCO-CEPES oraz Urzędu Komitetu Integracji Europejskiej.

Biogram Profesora Jerzego Woźnickiego został umieszczony w Złotej Księdze Nauk Technicznych, a także w Złotej Księdze Nauk Społecznych.

Profesor wygłosił 25 wykładów inauguracyjnych w różnych uczelniach krajowych. Przedstawił kilkadziesiąt referatów na zaproszenie w kraju i za granicą, między innymi jako *invited* lub *key-note speaker* podczas wielu konferencji międzynarodowych w różnych krajach.

Za działalność naukową, organizacyjną i społeczną prof. Jerzy Woźnicki otrzymał wiele nagród i odznaczeń, między innymi Krzyż Kawalerski Francuskiej Legii Honorowej, Krzyż Terra Marjama III klasy (Maarjamaa Ristli kolmanda klassi) oraz Krzyż Komandorski i Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Jest doktorem *honoris causa* Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie i Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu. Za osiągnięcia badawcze otrzymał także indywidualną nagrodę naukową Sekretarza IV Wydziału PAN.

Otrzymał wiele nagród Ministra i Rektora. Dwukrotnie był stypendystą British Council, doskonalił swoje kompetencje w dziedzinie administracji i zarządzania uczelniami, w ramach kilkutygodniowych seminariów specjalistycznych w brytyjskich uniwersytetach w Oksfordzie, Warwick i Salford.

CZĘŚĆ PIERWSZA WYWIADY Z 2016 ROKU*

* Wywiady przedstawione w części pierwszej zostały przeprowadzone w okresie od października do grudnia 2016 roku.

1

Ścieżka edukacyjna: szkoła i uczelnia

– rozmawiają Elżbieta Piotrowska-Albin i Krzysztof Sobczak

Elżbieta Piotrowska-Albin, Krzysztof Sobczak: Kiedy pan zdecydował, że będzie pan elektronikiem? W szkole podstawowej, w liceum, po maturze? Czy była to decyzja przemyślana, czy tak wyszło?

Jerzy Woźnicki: Odpowiedź będzie dosyć nieoczekiwana. Pochodzę z rodziny nauczycielskiej, moja matka przez prawie 50 lat była nauczycielką. Najpierw mieszkaliśmy w Siedlcach, później, w 1959 roku, przeprowadziliśmy się do Warszawy. W Siedlcach byłem piątkowym uczniem, a Warszawie trafiłem do szkoły imienia Klementa Gottwalda, która obecnie nosi imię Stanisława Staszica.

I tam nadal był pan wybitnym uczniem? To był świadomy wybór?

Nie, nie byłem wybitnym uczniem. Tak od razu nie byłem usatysfakcjonowany swymi wynikami, choć się starałem. Ale wybór był świadomy, bo to nie była szkoła rejonowa, lecz akurat najlepsza

położona blisko miejsca naszego zamieszkania. Słyszeliśmy, że jest lepsza niż inna pobliska szkoła.

To była później najlepsza w Warszawie – i nie tylko – szkoła o profilu matematycznym.

No właśnie. Moim rodzicom zależało na umieszczeniu mnie w niej. Powstał jednak problem, gdyż chodziło tam wiele dzieci ówczesnych dygnitarzy. Gdy była wywiadówka, przed szkołą stał rząd czarnych limuzyn.

I chcieli tam przyjąć dziecko prostej nauczycielki?

Oczywiście, nie chcieli. Ale moja mama, bardzo zasłużona nauczycielka, uparła się i powiedziała dyrektorowi, że nie wyjdzie z jego gabinetu bez przekonującego wyjaśnienia, dlaczego jej dziecko nie może chodzić do tej szkoły. No i w drodze wyjątku dyrektor się zgodził.

Mama tak walczyła, bo czuła, że w tej szkole jest szansa na rozwój potencjału syna?

Trudno mi powiedzieć, ale chyba tak. Sam tego jeszcze nie czułem, bo byłem bardzo młody – do szkoły poszedłem w wieku sześciu lat.

O, to realizował pan koncepcję, którą chciał upowszechnić poprzedni rząd, a obecnie obserwujemy od niej odwrót.

To była decyzja mojej mamy, ale uważam, że słuszna. Nie zgadzam się z tymi argumentami, że to jest zabieranie dzieciom dzieciństwa.

Nie czuł się pan słabszy od kolegów starszych o rok?

Nie, a jak już wspomniałem, w siedleckiej szkole byłem wyróżniającym się uczniem. To uległo zmianie po przeprowadzce do Warszawy, ale raczej nie z powodu młodszego wieku. Tutaj zacząłem mieć kłopoty, bo poziom w tej szkole – i nauczycieli, i uczniów – był wyraźnie wyższy. Także otoczenie w klasie było bardziej wymagają-

ce. Tu były dzieci z rodzin szczególnych, bardzo pewne siebie. Była to dla mnie sytuacja dość trudna, bo w pierwszym okresie byłem na marginesie tej klasy, także z powodów materialnych. Pamiętam jednak ważny moment, gdy kolega siedzący obok mnie w ławce spytał, jaki jestem z matematyki. Odpowiedziałem, że w Siedlcach byłem dobry, a potem okazało się, że akurat z tego przedmiotu szybko wybiłem się na pozycję jednego z liderów. Natomiast ciągle miałem kłopoty w przedmiotach humanistycznych, także z wiedzy o Polsce i świecie współczesnym. Brakowało mi erudycji.

Na czym polegał wysoki poziom w tej szkole? Wysokie wymagania, dobre metody nauczania?

Jedno i drugie. Ale i dobrzy nauczyciele. Trenowano nas na przykład w taki sposób, że dwa rzędy uczniów wzajemnie zadawały sobie trudne pytania. Ktoś coś przeczytał albo specjalnie przygotował się i na lekcji prowadziliśmy o to spór. Ta młodzież ścigała się na wiedzę i inteligencję, a nauczyciele jeszcze nas w tym stymulowali. To był nieznan mi wcześniej wzorzec dydaktyczny.

W każdym razie w trzech materiałach udało mi się dość szybko stanąć mocno na nogi w tej klasie. Były to matematyka, piłka nożna, w którą nieźle grałem, i siłowanie się na rękę, bo pokonałem w tym prawie wszystkich.

Moja pozycja i samopoczucie umocniły się jeszcze, gdy zwyciężyliśmy w akcji zbierania makulatury wspólnie z jednym z kolegów, który w 1968 roku jako emigrant marcowy opuścił Polskę i potem został profesorem na jednym z amerykańskich uniwersytetów. Było więcej emigrantów marcowych z tej szkoły.

Co pan sądzi, w kontekście tego doświadczenia, o wymuszonym wolontariacie? To zawsze był w oświacie dyskusyjny problem.

Nie mam jednoznacznego poglądu. Są argumenty przemawiające za wprowadzaniem takich stymulujących aktywność uczniów elementów wychowawczych w celu przyuczania młodych ludzi do

Profesor Jerzy Woźnicki to uczony działający w obszarach elektroniki i fotoniki w dziedzinie nauk technicznych. Prowadzi także badania w dyscyplinie nauki o polityce publicznej w dziedzinie nauk społecznych – uznawany jest za twórcę tej dyscypliny w naszym kraju. Jest członkiem Europejskiej Akademii Nauk i Sztuk. Całe życie zawodowe związany z Politechniką Warszawską, był jej rektorem oraz dziekanem Wydziału Elektroniki i Technik Informacyjnych. Ma wyjątkowe zasługi w tworzeniu mechanizmów oraz struktur funkcjonowania i współdziałania polskich uczelni i ich rektorów – był jednym z twórców, a później przewodniczącym Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich. Był inicjatorem uchwalenia i głównym autorem ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym z 2005 r. Obecnie, jako przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz prezes Fundacji Rektorów Polskich, jest zaangażowany w prace nad kolejną jej wersją.

W przeprowadzonych przez Elżbietę Piotrowską-Albin i Krzysztofa Sobczaka wywiadach Profesor wspomina wydarzenia marcowe roku 1968 i okres stanu wojennego 1981–1983 – z perspektywy ich aktywnego uczestnika. W rozmowach tych, podobnie jak w kilku wybranych wywiadach opublikowanych wcześniej w różnych czasopiśmie, przedstawia opinie o wyzwaniach stojących przed polskim szkolnictwem wyższym, o pożądanych kierunkach zmian, a także o zarządzaniu uczelniami i trudnej sztuce rektorstwa.

ZAMÓWIENIA:

INFOLINIA 801 04 45 45, FAX 22 535 80 01
ZAMOWIENIA@WOLTERSKLUWER.PL
WWW.PROFINFO.PL

CENA 49 ZŁ (W TYM 5% VAT)